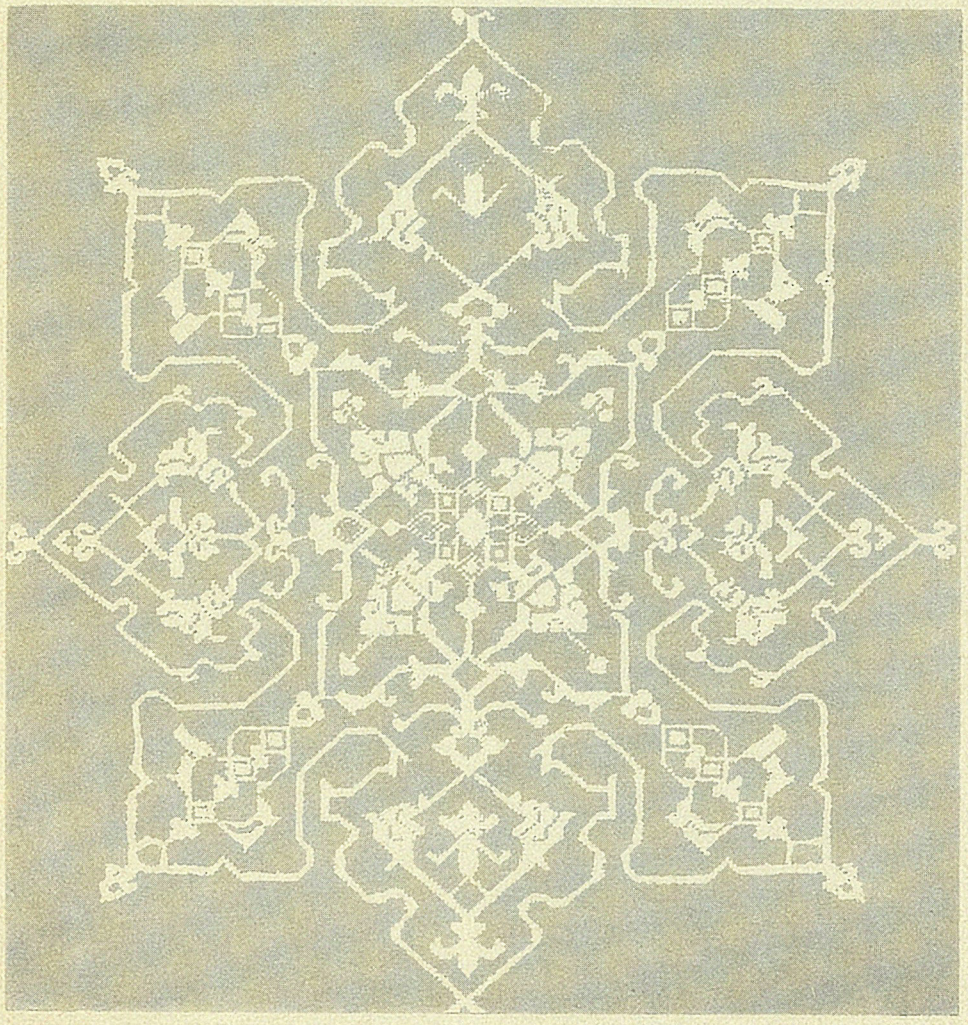
antieke oosterse tapijten uit de collectie van aardenne

centraal museum utrecht

28-9|1-12|'68

ijten
enne

1977
uur.
gang

sonen

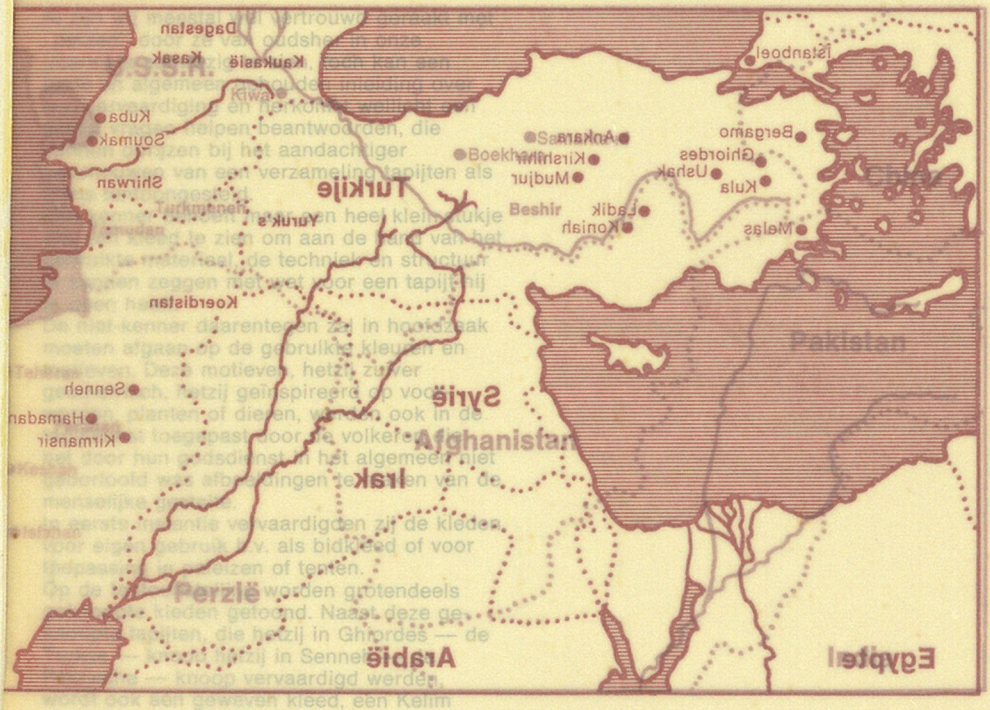
Verantwoording

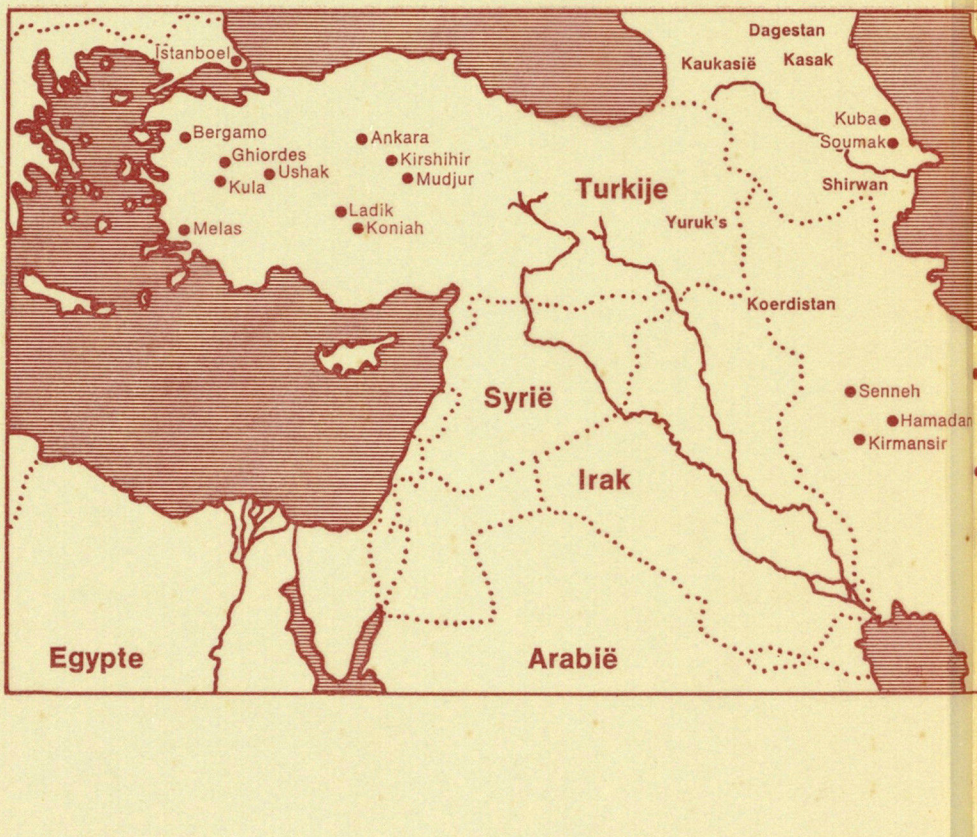
Het Nabije Oosten staat volop in de belangstelling, niet meer alleen van de „ontdekkers" maar ook van menig vacantieganger, die het op zijn programma opneemt daar het thans, door de verbetering en verruiming van de reismogelijkheden, vrij gemakkelijk te bereiken is.
Ook de belangstelling voor de archeologische vondsten blijft onverminderd groot, hetgeen was te bemerken door de interesse die getoond werd voor de in het Centraal Museum te Utrecht gehouden tentoonstellingen „Kunst der Hethieten" (1961/62), „Opgravingen uit Egypte" (1963/64) en van „Kunst uit Iran" (1966).
Als er gesproken wordt over het Nabije Oosten, is er één vorm van toegepaste kunst waaraan men dadelijk denkt, namelijk aan „tapijten". Dit hoeft helemaal niet te verwonderen, want wij kennen ze uit de Oosterse verhalen, wij kennen ze uit de 16e en 17e eeuwse schilderijen, wij kennen ze uit menig hedendaags interieur, al zijn het dan meestal late of latere exemplaren, om van de talrijke in Europa vervaardigde moderne imitaties niet te spreken.
Tegenwoordig zijn antieke Oosterse tapijten, hetzij de Klein-Aziatische hetzij de Kaukasische of de Perzische, door de liefhebbers niet gemakkelijk meer te verwerven. Het aanbod wordt steeds schaarser en de prijzen liggen zeer hoog. Men zal, om zich een oordeel over deze stukken te kunnen vormen, zich in hoofdzaak moeten wenden tot die toch altijd nog betrekkelijk schaarse musea, die een collectie antieke tapijten bezitten, of tot een particuliere verzamelaar, die op het goede ogenblik en met goede smaak een verzameling heeft weten samen te stellen.

Het doet ons dan ook groot genoegen in het Centraal Museum de verzameling van de heer G. W. van Aardenne uit Dordrecht te kunnen presenteren, die reeds als jonge man, in de tijd toen het makkelijker kon, met

verzamelen is begonnen en in de loop der jaren een indrukwekkende collectie, zowel naar aantal als naar kwaliteit, heeft opgebouwd.
Uit deze collectie hebben wij een keuze gemaakt, hierbij geassisteerd door de heer Van Aardenne zelf en door de heer D. W. Kinebanian te Amsterdam, die wij voor hun hulp in dezen zeer erkentelijk zijn. Speciaal willen wij ook de heer Van Aardenne bedanken die zeer spontaan bereid was zijn schatten voor enige tijd aan het Centraal Museum af te staan. Wij hebben ons vanzelfsprekend voor de catalogus geheel gehouden aan zijn dateringen en toeschrijvingen, een zo moeilijk terrein dat alleen een ervaren kenner als deze verzamelaar beheersen kan.
Met de gemaakte keuze beogen wij de geïnteresseerde leek een inzicht te geven in de kunst van het tapijtweven, in de variaties van kleuren en motieven, en in al het schoons dat deze eenvoudige handwerkkunst vermocht te brengen, waartoe wij uit de verschillende gebieden, die de collectie Van Aardenne bestrijkt, kenmerkende specimina hebben uitgezocht.
Wij hopen dat deze tentoonstelling de interesse voor de antieke tapijten in het bijzonder zal stimuleren en voor de kunst uit het Nabije Oosten in het algemeen zal aanwakkeren.

Dr. Maria Elisabeth Houtzager, Directrice
Centraal Museum Utrecht.

Turkije
Syrië
Irak
Afghanistan
Pakistan
Perzië
Arabië
Egypte
Istanboel
Ankara
Bergama
Ghiordes
Usnak
Kula
Melas
Beshir
Ladik
Konia
Mudjur
Kirshehir
Boekhara
Kubа
Soumak
Shirwan
Kaukasië
Kaask
Dagestan
Kiwa
Koerdistan
Sennah
Hamadan
Kirmanshir

Istanboel
Bergamo
Ghiordes
Ushak
Kula
Melas
Ankara
Kirshihir
Mudjur
Ladik
Koniah
Turkije
Dagestan
Kaukasië
Kasak
Kuba
Soumak
Shirwan
Yuruk's
Koerdistan
Syrië
Irak
Senneh
Hamadan
Kirmansir
Egypte
Arabië

Al zijn wij meestal vrij vertrouwd geraakt met „perzen" door ze van oudsher in onze interieurs aanwezig te zien, toch kan een korte en algemeen gehouden inleiding over tijd, vervaardiging en herkomst wellicht een aantal vragen helpen beantwoorden, die kunnen oprijzen bij het aandachtiger beschouwen van een verzameling tapijten als hiens tentoongesteld.
De kenner bekijkt maar een heel klein stukje van een kleed te zien om aan de hand van het gebruikte materiaal, de techniek en structuur te kunnen zeggen met wat voor een tapijt hij te doen heeft.
De niet-kenner daarentegen zal in hoofdzaak moeten afgaan op de gebruikte kleuren en motieven. Deze motieven, hetzij zuiver geometrisch, hetzij geïnspireerd op voorwerpen, planten of dieren, werden ook in de tapijtkunst toegepast door de volkeren die het door hun godsdienst in het algemeen niet geoorloofd was afbeeldingen te maken van de menselijke gestalte.
In eerste instantie vervaardigden zij de kleden voor eigen gebruik b.v. als bidkleed of voor toepassing in paleizen of tenten.
Op de tentoonstelling worden grotendeels geknoopte kleden getoond. Naast deze geknoopte tapijten, die hetzij in Ghiordes — de Turkse — knoop hetzij in Senneh — de Perzische — knoop vervaardigd werden, wordt ook één geweven kleed, een Kelim (nr. 29) tentoongesteld. Dit type komt niet alleen in Klein-Azië maar ook in het verdere Oosten voor. Bij dit kleed, evenals bij de uit Kaukasië afkomstige Soemak (nr. 38), die in een borduursteek werd vervaardigd, speelt bij de herkenning dus ook de gebruikte techniek een rol. Een andere herkenningsmogelijkheid vormt de kettingdraad. Bij Perzische tapijten is deze bijna altijd vervaardigd uit katoen, bij de Klein-Aziatische kleden uit wol.

In de eerste plaats worden de Oosterse tapijten ingedeeld naar de landstreken van

Dagestan
U.S.S.R.
Kuba
Soumak
Shirwan
Turkmenen
Yuruk's
Koerdistan
Turkije
Syrië
Irak
Perzië
Arabië
Egypte
Pakistan
China
Bergamo
Ushak
Kula
Mudjur
Senneh
Kirmansir

Inleiding

Al zijn wij meestal wel vertrouwd geraakt met „perzen" door ze van oudsher in onze interieurs aanwezig te zien, toch kan een korte en algemeen gehouden inleiding over hun vervaardiging en herkomst wellicht een aantal vragen helpen beantwoorden, die kunnen oprijzen bij het aandachtiger beschouwen van een verzameling tapijten als thans tentoongesteld.
Een kenner behoeft maar een heel klein stukje van een kleed te zien om aan de hand van het gebruikte materiaal, de techniek en structuur te kunnen zeggen met wat voor een tapijt hij te doen heeft.
De niet-kenner daarentegen zal in hoofdzaak moeten afgaan op de gebruikte kleuren en motieven. Deze motieven, hetzij zuiver geometrisch, hetzij geïnspireerd op voorwerpen, planten of dieren, werden ook in de tapijtkunst toegepast door de volkeren die het door hun godsdienst in het algemeen niet geoorloofd was afbeeldingen te maken van de menselijke gestalte.
In eerste instantie vervaardigden zij de kleden voor eigen gebruik b.v. als bidkleed of voor toepassing in paleizen of tenten.
Op de tentoonstelling worden grotendeels geknoopte kleden getoond. Naast deze geknoopte tapijten, die hetzij in Ghiordes — de Turkse — knoop hetzij in Senneh — de Perzische — knoop vervaardigd werden, wordt ook één geweven kleed, een Kelim (nr. 29) tentoongesteld. Dit type komt niet alleen in Klein-Azië maar ook in het verdere Oosten voor. Bij dit kleed, evenals bij de uit Kaukasië afkomstige Soemak (nr. 38), die in een borduursteek werd vervaardigd, speelt bij de herkenning dus ook de gebruikte techniek een rol. Een andere herkenningsmogelijkheid vormt de kettingdraad. Bij Perzische tapijten is deze bijna altijd vervaardigd uit katoen, bij de Klein-Aziatische kleden uit wol.

In de eerste plaats worden de Oosterse tapijten ingedeeld naar de landstreken van

herkomst; Klein-Azië, Kaukasië, Perzië, Centraal-Azië en Oost-Turkestan. Deze indeling is in de catalogus aangehouden. Wij spreken b.v. van een Klein-Aziatisch, een Perzisch, een Kaukasisch of een Centraal-Aziatisch kleed. Bij tapijten uit Oost-Turkestan, zo dicht bij China gelegen, spreekt men ook wel al van een Chinees kleed. Voor een nader omschreven benaming speelt een rol de stam waarbij een bepaald kleed vervaardigd werd of de plaats waar of in de buurt waarvan de tapijten werden gemaakt of verhandeld. Bij de indeling naar gebied moet men bedenken dat elk gebied ook een grens heeft. Bij kleden uit de grensgebieden zien we dat verschillende typerende eigenschappen naast elkaar gebruikt worden, hetgeen het spel van herkenning wel interessant maar niet gemakkelijk maakt.

Wanneer wij de benaming van de Klein-Aziatische tapijten thans nader bekijken, zien wij dat in de catalogus genoemd worden de plaatsen Bergamo (het oude Pergamon), Ghiordes, Kirshihir, Koniah, Kula, Ladik, Melas, Mudjur en Ushak.
Typerend voor de Ladiks zijn de velden met leliën (nrs. 14, 15, 16), voor een Melas de driehoekige insnijdingen (nrs. 17, 18). De tentoongestelde Ushaks worden naar het daarin voorkomend patroon een Medaillon-Ushak (nr. 20 en een Ster-Ushak 21 genoemd. De hoofdkleuren van beide kleden zijn rood en blauw. Bij de kleden uit Ghiordes komt voor een zogenaamde Kis-Ghiordes, welke een wit veld met zwarte nopjes vertoont (nr. 7). Een dergelijk kleed werd door een huwbare jonge vrouw gemaakt en daarom een kis = meisje-Ghiordes genoemd.
Naast de tapijten die duidelijk naar een bepaalde plaats genoemd worden zijn er ook Klein-Aziatische kleden die hun benaming om andere redenen kregen.
In de eerste plaats de zogenaamde „Zevenburgse" tapijten. Zij danken hun naam aan het feit dat deze kleden in grote getale in

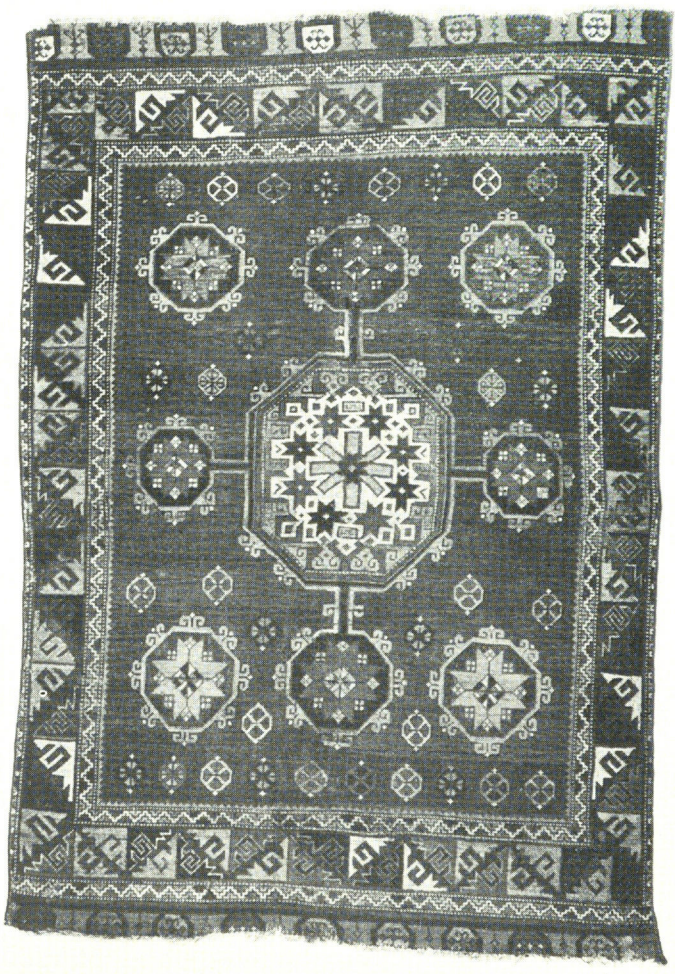
Zevenburgse kerken werden aangetroffen en ten onrechte als producten van dit land werden beschouwd. Het zijn echter zeker Klein-Aziatische tapijten.
De Holbeinkleden, zo genoemd omdat dit soort op de schilderijen van Holbein (1497—1543) dikwijls voorkomt, vormen samen met de Arabeskenkleden, genaamd naar de er in voorkomende arabesken, wel een van de oudste groep kleden uit Klein-Azië.
Een tapijt der Yuruks wordt ook wel Sultan genoemd (nr. 28). Deze verheven naam, die de handelaren in Istanbul gaven aan deze tapijten deed de vraag, en daardoor de waarde van dit nomadentapijt sterk stijgen.
In de collectie van tapijten uit Klein-Azië komt nog een kleed voor (nr. 27) dat zowel uit Klein-Azië als uit Egypte afkomstig zou kunnen zijn. Een dergelijk kleed wordt ook wel een Kaïrokleed genoemd, omdat van dit type enkele kleden in die stad gevonden werden.
Onder de Klein-Aziatische kleden zijn veel bidkleden. Een bidkleed is te herkennen aan de mihrab (nis), een veld dat aan de onderzijde recht is, aan de bovenzijde in een punt toeloopt. Het kleed wordt voor het bidden zo op de grond uitgerold, dat de punt van de mihrab in de richting van Mekka wijst, waar zich het graf van Mohammed bevindt.
Bij de Klein-Aziatische kleden komt een zo grote verscheidenheid van motieven voor, zowel geometrische als florale, dat het moeilijk is een algemeen kenmerk te noemen.

Gemakkelijker zijn de Kaukasische tapijten te herkennen. Deze vertonen over het algemeen een zuiver geometrische tekening terwijl een beperkter aantal kleuren in grotere vlakken wordt toegepast.
De Kasak wordt genoemd naar de stam der Kasakken en deze benaming wordt in het algemeen gebruikt voor de uit Kaukasië komende kleden.
De Schirwan wordt genoemd naar het Schirwangebied, de Dagestan naar de streek Dagestan en de Kuba naar de stad Kuba.

De Perzische kleden vertonen in tegenstelling tot de Kaukasische tapijten veel bloemmotieven, hetgeen wij duidelijk kunnen zien aan het fragment van een zeer groot kleed dat in Isfahan werd vervaardigd (nr. 41). De steden Hamadan, Isfahan, Kirmansir en Senneh, evenals het Feharangebied, gaven hun naam aan de aldaar vervaardigde tapijten. In Perzië komen ook zijden tapijten voor, waarvan als voorbeeld het tapijt afkomstig uit de stad Keshan (nr. 42) kan dienen. Noord-west-Perzië is een grensgebied waar o.a. invloeden van Kaukasische tapijten het dikwijls moeilijk maken tot een nadere benaming te komen (nrs. 45, 46).

De Centraal-Aziatische kleden vertonen merendeels een herhaling van hetzelfde geometrische patroon, dikwijls in rijen gerangschikt. De Boekhara's en Afghanistans, zo genoemd naar de stad Boekhara en het gebied Afghanistan zijn ons het meest bekend. De tentzak (nr. 51) is gemaakt door de Tschaudoren, een onderstam der Yomud-Turkmenen. Naar deze laatsten worden ook de Yomuds genoemd.
De Beshirs (nr. 53) zouden misschien hun naam ontleend hebben aan het dorp Baschira, in het zuiden van het Boekharagebied. De tentoongestelde Samarkand (nr. 50), wordt genoemd naar de stad van die naam, in de omgeving waarvan het kleed werd geknoopt. Het patroon en de kleuren geven evenals het kleedje uit Oost-Turkestan (nr. 54) al duidelijk een geheel andere indruk en dit doet ons bemerken dat we heel ver naar het Oosten zijn gedwaald op onze tocht door het land van de ‚Oosterse' tapijten.
Menig type hebben wij ontmoet op onze reis, aangespoord door de schoonheid van de antieke tapijten. De voor een streek karakteristieke patronen waren nauw verbonden met de volkskunst, die door haar eigen inspirerende kracht in staat is geweest een vrij beperkt motievenrepertorium om te toveren tot een oneindige reeks variaties.

1

ijten
enne

1977
7 uur.
ngang

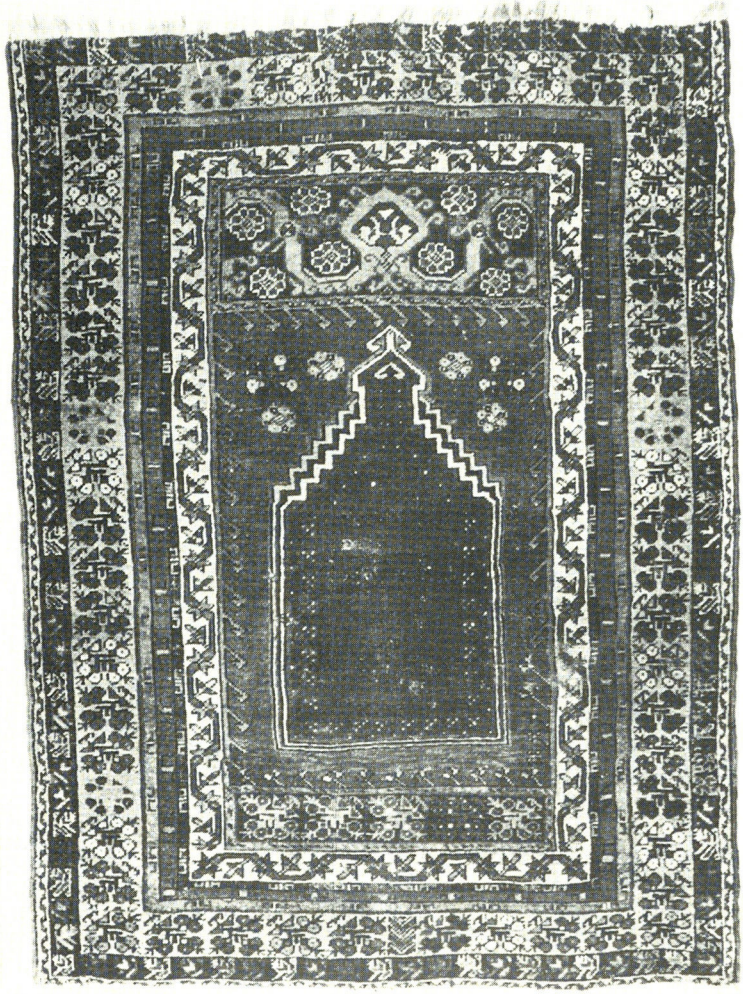
sonen

2

7

8

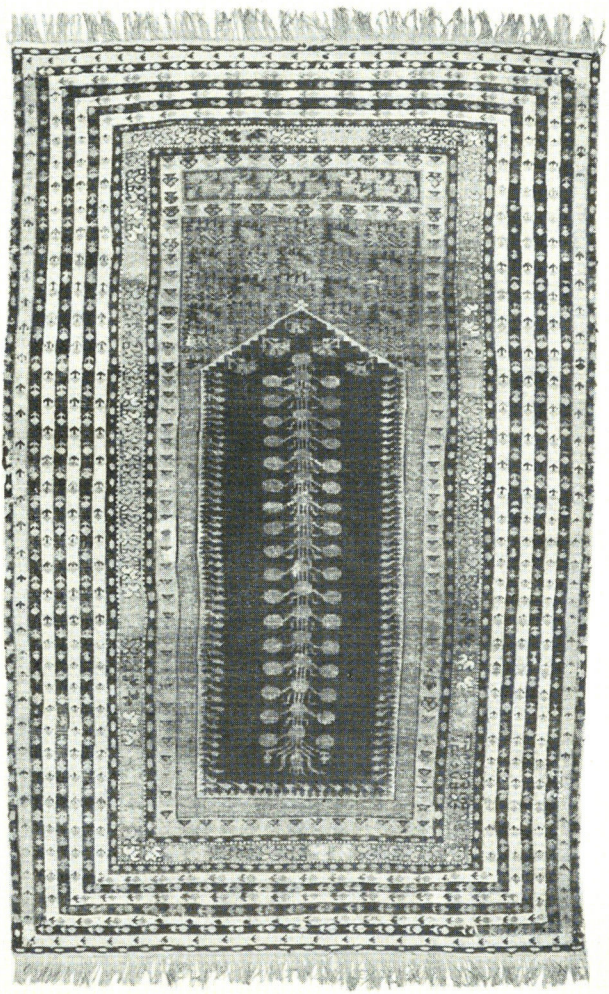
9

10

12

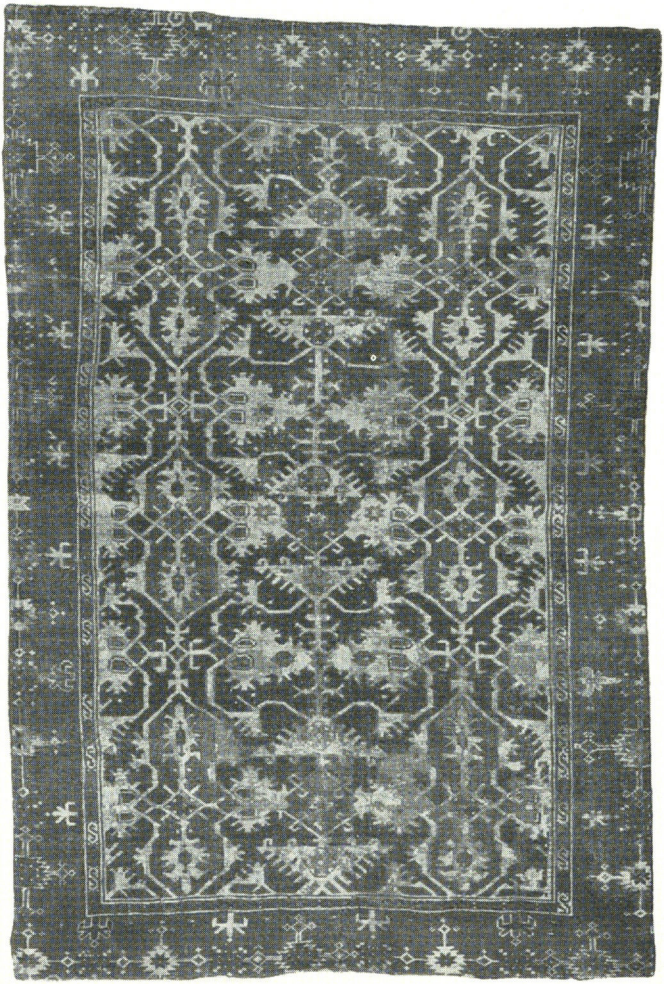

20

22

24

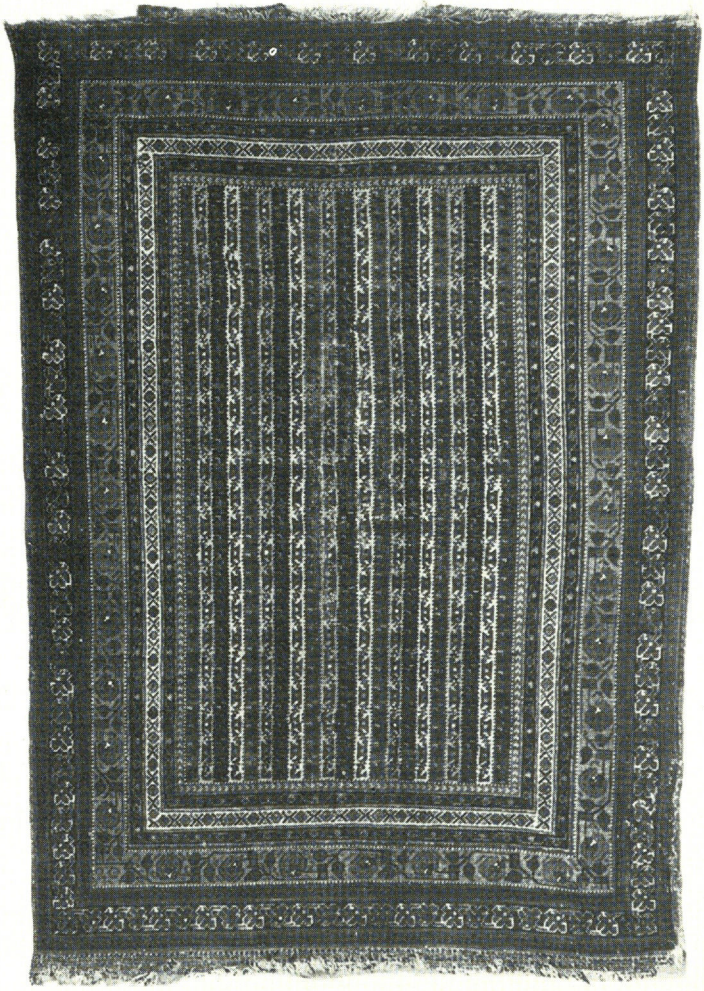
34

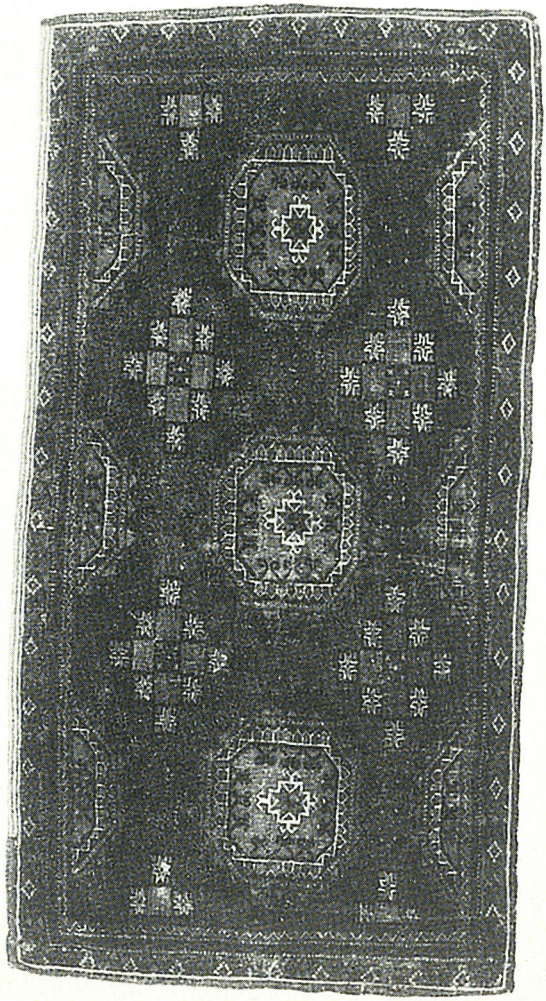

41

44

49

de met * gemerkte nummers staan afgebeeld
maten in cm

1* **Klein-Azië / Bergamo**
195 x 138 - 16e of 17e eeuw

Zgn. Holbeinkleed.
Op een rode grond negen achthoeken, waarvan de grootste een met sterren en andere vormen versierde kern bevat. De hoofdrand is verdeeld in rechthoeken met een geometrische figuur in paars, rood, blauw, geelbruin en groen. De korte zijden van het kleed vertonen schildvormige motieven, zoals men vaak bij de Bergamo-groep aantreft. Enkele restauraties.

2* **Klein-Azië / Bergamo**
115 x 93 - 18e eeuw

Op een blauwe grond een door witte bloemen omgeven ruitvormig medaillon in rood. De hoeken rood met witte en blauwe motieven. De witte rand met geometrische figuren in rood en blauw, behoort oorspronkelijk niet tot het kleed.

3 **Klein-Azië / Bergamo**
198 x 169 - 18e eeuw

Op een rode grond in het midden een achthoek met als hoofdkleur blauw. Hierboven en onder twee kleinere veelkleurige achthoeken. De hoofdrand heeft een patroon in blauw, rood, groen en wit.

4 **Klein-Azië / Bergamo**
130 x 89 - ca. 1800

Op een groen veld een rode ruit, versierd met witte bloemen en gele, rode en paarse anjers. In het centrum een gele door blauwe haken omrande ruit. De hoeken zijn rood met gele, blauwe, groene, paarse en witte bloem- en bladmotieven en arabesken. De hoofdrand heeft een groene grond, waarop rozetten in rood, blauw, groen en geel. De randen ontbreken geheel aan de lange en gedeeltelijk aan de korte zijden.

5 **Klein-Azië / Bergamo**
140 x 109 - ca. 1800

Bidkleed.
Op een wit veld met blauwe zuilen een steenrode mihrab met bloemornamenten in wit, geel en blauw. De hoofdrand is zwart met bloemversieringen in geel, wit en rood.

6 **Klein-Azië / Ghiordes**
212 x 136 - 18e eeuw

Op een zachtrood middenveld plantaardige motieven in wit en beige. De hoofdrand, met de kenmerkende Ghiordestekening, heeft een grijsgele grond.

7* Klein-Azië / Ghiordes
171 x 135 - ca. 1800

Zgn. Kis-Ghiordes
Op een wit veld met zwarte nopjes een ruit met geometrisch ornament. De blauwgroene hoeken zijn versierd met veelkleurige bloem- en bladmotieven. De hoofdrand vertoont blauwe en blauwgroene afwisselend tegengestelde driehoeken door banden omgeven.

8* Klein-Azië / Kirshihir
162 x 118 - ca. 1800

Bidkleed.
Op een rode rechthoek met enkele bloemversieringen een groene mihrab. Het veld boven de nis bevat een rood omrande groene wolkenband op zwarte grond. De hoofdrand is geel met bloemmotieven in rood, groen, paars, wit, blauw en zwart.

9* Klein-Azië / Koniah
250 x 104 - ca. 1700

Op een rood veld met witte anjelieren en groene bladmotieven drie blauwe medaillons. In elk daarvan een achthoek in geel of wit, versierd met een anjelier. De hoofdrand is geel met afwisselend tulpen in rood en blauw en witte anjelieren.

10* Klein-Azië / Koniah
153 x 119 - begin 18e eeuw

Op een blauw veld met rode bloemen twee zeshoekige blauwe medaillons, waarop rode anjelieren. De hoofdrand vertoont op een rode grond een geslingerde rank, waaromheen telkens een stengel met drie bloemen. Het stuk is oorspronkelijk langer geweest. Enkele restauraties.

11 Klein-Azië / Koniah
189 x 140 - 18e eeuw

Zgn. Zevenburger.
Op een rood veld twee groene vazen, waaruit een netwerk van blauwe en gele bloemen en ranken. De blauwe hoeken bevatten witte, rode en gele motieven. De hoofdrand is geel met rode ranken waaraan rode en donkerblauwe bloemen. Enkele restauraties.

12* Klein-Azië / Kula
181 x 111 - 18e eeuw

Bidkleed.
In een rode mihrab een levensboom met afwisselend blauwe en gele bloemen en bovenin vijf anjelieren. Boven de mihrab een lichtblauw veld met bloemmotieven in rood en geel. De randen zijn beurtelings bruinzwart en wit.

13 **Klein-Azië / Kula of Ghiordes**
151 x 108 - 18e eeuw

Bidkleed.
De geelwitte mihrab heeft twee zuilen in dezelfde kleur met blauwe en bruine figuren, waartussen plantaardige motieven en twee kannen in wit, beige en blauw. De hoofdrand in dezelfde kleuren.

14 **Klein-Azië / Ladik**
179 x 116 17e of 18e eeuw

Bidkleed.
Een blauwe mihrab met daarboven op een rode grond bloem- en bladmotieven. Onder de nis een rood veld met vijf lichtblauwe leliën. De rand heeft een rode grond met daarop afwisselend rozetten en bloemmotieven in lichtblauw, geel en donkerrood. Aan alle zijden ontbreekt de buitenste rand.

15 **Klein-Azië / Ladik**
186 x 112 - gedat. 1211 (Mohammedaanse jaartelling) = 1797

Bidkleed.
Op een lichtblauwe mihrab twee rode kolommen. Daarboven een veld met rode grond waarop blad- en bloemmotieven. Op het rode veld onder de nis drie leliën. De hoofdrand heeft een zachtgele grond met bloemmotieven in rood, lichtblauw, wit en paars. De datum staat aan de bovenzijde tussen de twee kolommen.

16 **Klein-Azië / Ladik**
186 x 111 - 18e eeuw

Boven de rode mihrab een groen veld met bladmotieven. Daarboven op een rode grond groene en paarse leliën. De hoofdrand is blauw met rozetten en bloemen in rood, lichtblauw, geel, groen, paars en wit.

17 **Klein-Azië / Melas**
134 x 99 - eind 18e eeuw

Bidkleed.
De mihrab met de voor Melas kenmerkende insnijding aan de bovenzijde heeft een rode grond. Hierboven een wit veld met bloemmotieven in blauw en rood. De hoofdrand vertoont op gele grond paarse figuren, waartussen bloem- en bladmotieven in blauw en rood.

18 **Klein-Azië / Melas**
180 x 113 - ca. 1800

Bidkleed.
In de rode, aan de zijkanten driehoekig ingesneden mihrab drie ruiten. Op het witte veld boven de nis bloemmotieven in rood, blauwgroen, en paars. De hoofdrand vertoont op gele grond ranken en bloemen in donkerpaars, rood, blauw, groen en wit.

19 **Klein-Azië / Mudjur**
175 x 135 - begin 19e eeuw

Bidkleed.
Boven de rode mihrab twee kannetjes in rood en blauw op groene grond. De hoofdrand heeft een gele grond met geometrische figuren in blauw, rood, wit, paars en groen.

20* **Klein-Azië / Ushak**
229 x 170 - ca. 1600

Zgn. Ster-Ushak.
Op het met groene en witte bloemmotieven versierde rode middenveld een stervormig medaillon in blauw en een middenornament, beide met gele, rode en blauwe arabesken. De hoofdrand heeft een rode grond waarop groene, blauwe en gele blad- en bloemmotieven.
Het tapijt is slechts fragmentarisch bewaard; iets minder dan de helft ontbreekt. De onderrand behoort niet tot het oorspronkelijke tapijt.

21 **Klein-Azië / Ushak**
396 x 227 - 17e eeuw

Zgn. Medaillon-Ushak.
Op een rood middenveld blauwe ranken. In het midden een donkerblauw medaillon, waarop ranken en bloemen in rood, blauw, zachtgroen en geel. In de groene hoeken bloem- en rankmotieven. De hoofdrand heeft een donkerblauwe grond met rozetten en bloemen in rood, lichtblauw, groen en geel.

22* **Klein-Azië**
162 x 124 - ca. 1600

Zgn. Arabeskenkleed.
Op een rood middenveld gele arabesken. De donkerblauwe, zeer brede rand vertoont rode en gele cartouches met veelkleurig patroon en rode, gele en blauwe bloemmotieven. Een gedeelte van de onderrand is bijgeknoopt.

23* **Klein-Azië**
165 x 114 - 17e eeuw

Zgn. Arabeskenkleed.
Op een blauw middenveld, zes rode cartouches en in geel, de voor dit type tapijt kenmerkende arabesken. De hoofdrand vertoont geometrische figuren en ranken in blauw, geel en zwart. De buitenste rand is verloren gegaan alsook gedeelten van de hoofdrand.

24* **Klein-Azië**
164 x 128 - begin 18e eeuw

Zgn. Zevenburger.
Op een steenrood veld een geel medaillon met witte en blauwe bloemen. Op de blauwe hoeken bloem- en bladmotieven. De hoofdrand is rood met afwisselend witte en gele veelhoeken.

25 **Klein-Azië**
180 x 140 - ca. 1700

Op een donkerblauw middenveld drie grote palmetten in rood, lichtblauw en geel, waarnaast bloemmotieven in dezelfde kleuren. De hoofdrand is rood met bloemen in wit, geel, blauw, bruin en rose.

26 **vermoedelijk Klein-Azië**
132 x 82 - ca. 1800

Op een steenrood middenveld gestyleerde adelaars in blauw, blauwgroen en bruin. De hoofdrand heeft een donkerblauwe grond, waarop bloemmotieven in geel, wit en rood. De kleuren doen meer aan een Centraal-Aziatisch tapijt denken, de rand echter aan Klein-Aziatisch.

27* **Klein-Azië of Egypte**
227 x 134 - 17e eeuw

Op een rode en rose grond palmetten, bloemmotieven en gebogen lancetvormige bladeren in donker- en lichtgroen, lichtblauw, lichtgeel en barnsteengeel. De hoofdrand heeft eveneens op rode en rose grond dezelfde figuratie en kleuren als het middenveld. Het rose is nieuw ingeknoopt.

28 **Klein-Azië**
179 x 143 - 1e helft 19e eeuw

Yuruktapijt of Sultan.
Op een donkerblauw middenveld een paarsrode geometrische figuur, waarin ruiten in verschillende kleuren. Het veld is verder gevuld met ster- en bloemmotieven. De hoofdrand heeft de voor dit type tapijt kenmerkende kleur oranjebruin met geometrische figuren in rood, blauw, groen en grijspaars.

29 **Klein-Azië**
190 x 114 - 19e eeuw

Bidkleed in kelimtechniek.
Het middenveld heeft een paarse grond met figuren in geel, bruin, blauw en wit. De binnenrand heeft een donkerbruine grond met figuren in paars, blauw en geel. De buitenrand een steenrode grond waarin figuren in blauw en wit. De bestemming van het kleed blijkt uit de mihrabband aan een der einden van het middenveld.

30 **Kaukasië / Dagestan**
195 x 118 - 19e eeuw

Het middenveld vertoont de voor dit type tapijt kenmerkende, van de buitenzijden schuin naar een verticale middenstreep oplopende, strepen in blauw, oudrose, geel, lichtbruin, wit en lichtgroen. De randen vertonen een Perzische tekening in geel, bruin en rood.

31 **Kaukasië / Kuba**
220 x 95 - ca. 1700

Op een witte grond zeshoeken en kleine ruiten in blauw, rood, lichtblauw, groen en geel. De hoofdrand is blauw en bruin. Het tapijt is ingekort.

32 **Kaukasië / Shirwan-gebied**
162 x 107 - eind 18e eeuw

Op een donkerblauw middenveld drie veelhoekige figuren in donkerblauw, wit, rood en lichtgroen, gerangschikt om achthoekige figuren. De hoofdrand vertoont op witte grond geometrische figuren in rood, blauw, geel en paars.

33 **Kaukasië / Shirwan-gebied**
252 x 122 - ca. 1800

Op een rode grond drie met geometrische figuren versierde achthoeken, de middelste wit, de beide anderen blauw. Het centrum van deze achthoeken wordt gevormd door een kleinere met versieringen in wit, groen en blauw. De hoofdrand met verschillend gekleurde achthoeken op blauwe grond. Enkele restauraties.

34* **Kaukasië / Shirwan-gebied**
168 x 100 - begin 19e eeuw

Bidkleed.
Het gele middenveld is door donkerblauwe banden verdeeld in ruiten met aan het plantenrijk ontleende motieven in verschillende kleuren blauw, rood en groen. De hoofdrand is donkergroen met in wit een aan Kufisch schrift ontleend, vooral in het Shirwan-gebied gebruikt, ornament. De bestemming van het kleed blijkt uit de mihrabband aan een der einden van het middenveld.

35 **Kaukasië / Shirwan-gebied**
200 x 104 - begin 19e eeuw

Op het middenveld met blauwe grond vier ruitvormige figuren met ronde haken in de kleuren beige, lichtgeel, bruin en wit. De hoofdrand vertoont op witte grond geometrische figuren in beige en nuances in zachtgeel.

36 **Kaukasië**
180 x 113 - ca. 1800

Kasak.
Op een middenveld, verlopend van blauwgroen naar blauw, een wit achthoekig medaillon waarbinnen een kleiner in rode kleur. In het midden hiervan een gele rechthoek. Het geheel versierd met geometrische figuren in rood, wit, geel, blauw en groen. Brede rode rand met blauwe figuren.

37 **Kaukasië**
262 x 117 - ca. 1800

Op een gele grond voornamelijk groene en rode achtpuntige sterren. De hoofdrand vertoont een kenmerkende Dagestantekening in donkerblauw, lichtblauw en rood. Aan een der korte zijden ontbreekt de buitenste rand.

38 **Kaukasië**
208 x 155 - eind 18e of begin 19e eeuw

Kleed in Soumak (borduur) - techniek.
Op een middenveld met rode grond vier blauwe medaillons met hierin achthoeken in oudrose. De hoofdrand heeft een bruine ondergrond waarop veelkleurige geometrische figuren.

39 **Perzië / Ferahan**
197 x 120 - 1e helft 19e eeuw

Op een donkerblauwe grond bloem- en plantmotieven in lichtblauw, rood en wit. De hoofdrand heeft een witte grond met figuren in rood, licht- en donkerblauw en lichtrood.

40 **Perzië / Hamadan**
330 x 95 - 19e eeuw

Het middenveld vertoont op donkerbruine grond bloemmotieven in rose, geel en blauw. De hoofdrand is beigebruin met bloemmotieven in bruin, rood en blauw.

41* **Perzië / Isfahan**
189 x 41 - ca. 1600

Op een blauwe grond palmetten en bloemen in oranje, geel, lichtblauw, wijnrood en bleekgroen. De bruinrose rand vertoont bloemen in dezelfde kleuren als het middenveld. Fragment van een groot kleed.

42 **Perzië / Keshan**
313 x 322 - 18e eeuw

Dit zijden tapijt heeft op witte grond stervormige motieven in rood en blauw, versierd met bloemmotieven in blauw, wit, rood, geel en zwart. Het gehele veld vertoont bloemen in dezelfde kleuren. De hoofdrand is blauw met grote bloemgroeperingen in lichtblauw, geel, rood, bruin en zwart.

43 **Perzië / Kirmansir**
193 x 131 - ca. 1800

Het middenveld vertoont op donkerblauwe grond wolkenbanden in lichtrood, blauwgroen en lichtblauw. De hoofdrand is donkerblauw met rozetten in dezelfde kleuren als het middenveld. Het tapijt is zowel in de breedte als in de lengte ingekort.

44* **Perzië / Senneh**
157 x 112 - 19e eeuw

Het middenveld is geheel gevuld met in de lengte lopende strepen in donkerblauw, bruinrood en wit. De hoofdrand vertoont op steenrode grond blad- en bloemmotieven in rood en blauw.

45 **Vermoedelijk Noord-West-Perzië / Koerdistan**
181 x 142 - ca. 1800

Op het bruinzwarte middenveld schilden in de vorm van gestyleerde dubbele adelaren in wit, geel, blauw, rood en groen. De hoofdrand is lichtrood met lichtblauwe, donkerblauwe en groene ranken waaraan witte, gele en rose bloemen.

46 **Noord-West-Perzië**
185 x 126 - 1e helft 18e eeuw

Op een donkerblauw middenveld een veelhoekig wit medaillon met paarse, groene, gele en rose bloemmotieven. In evenwijdige lijnen liggen op het veld peervormen. De hoofdrand heeft op rode grond bloem- en bladmotieven in groen, geel, wit en blauw. Het stuk is ingekort. Enkele restauraties.

47 **Centraal-Azië / Afghanistan**
287 x 211 - midden 19e eeuw

Op een bruinrode grond, de voor dit type tapijt kenmerkende achthoekige figuren in blauw, lichtblauw en lichtbruinrood, gerangschikt in drie rijen van zes. De hoofdrand vertoont zeshoeken in dezelfde kleuren als het middenveld.

48 **Centraal-Azië / Boekhara**
376 x 200 - midden 19e eeuw

In vier rijen van tien op bruinrode grond de voor Boekhara zo kenmerkende figuren in blauw en wit. De hoofdrand is gevuld met rode, witte, licht- en donkerblauwe achthoeken.

Oosterse tapijten
uit de schenking Van Aardenne

op donderdag 15 september 1977
tussen 15 en 17 uur.
Linker hoofdingang

Cat. nr. 2

Geldig voor 2 personen

De Hoofddirecteur
van het Rijksmuseum te Amsterdam
heeft het genoegen u uit te nodigen
tot het bijwonen van
de voorbezichtiging
van de tentoonstelling

49* Centraal-Azië / Boekhara
126 x 67 - 18e eeuw

Op een donkerrode grond de voor dit type tapijt kenmerkende figuren in donkerblauw, lila en wit. De hoofdrand vertoont geometrische figuren in dezelfde kleuren. In dit tapijt, dat waarschijnlijk oorspronkelijk een zak is geweest, is zijde verwerkt. Het buitenste randje ontbreekt.

50 Centraal-Azië / Samarkand
310 x 170 - eind 18e eeuw

Op een bruinrood middenveld achthoekige figuren in geel, lichtblauw en bruinrose. De randen vertonen afwisselende vlakken in rood, geel, bruin, wit, lichtblauw en rode, gevuld met bloemen in verschillende kleuren.

51 Centraal-Azië
157 x 51 - ca. 1800

Tentzak der Tschaudoren.
Op een donkerpaarsbruine grond cartouches in wit, blauw, donkerblauw en rood. Twee randen met geometrische motieven in dezelfde kleuren.

52 Centraal-Azië
306 x 182 - midden 19e eeuw

Yomud.
Op een bruinpaarse grond de voor dit type tapijt kenmerkende figuren afwisselend in bruinrose en wit. De hoofdrand vertoont op witte grond geometrische figuren in bruinrose, bruinpaars, licht- en donkerblauw.

53 Centraal-Azië
356 x 183 - 19e eeuw

Beshir.
De rode grond van het middenveld verdeeld door ruitvormige en driehoekige figuren in rood, blauw en geel. De hoofdrand vertoont op blauwe grond geometrische figuren in dezelfde kleuren.

54 Oost-Turkestan
100 x 91 - vermoedelijk 18e eeuw

Op een rood middenveld een blauw medaillon en blauwe hoekvulling. De hoofdrand vertoont op groene en gele grond geometrische motieven in blauw, geel en rood.

De H
van h
heeft
tot he
de voo
van d